

Alasjärven länsipuolen asemakaavan nro 8931 ja Medi-Park IV asemakaavan nro 8618 kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitysten täydennys, lahokaviosammalpotentiaali- sekä lepakkoselvitys

Päiväys	6.9.2023
Tekijät	Jussi-Pekka Manner
Tarkistaja	Lauri Erävuori
Projektinumero	YKK67868

Sisällys

1	JOHDANTO	3
2	SELVITYSALUE	3
3	MENETELMÄT	4
	3.1 Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys.....	4
	3.2 Lepakkoselvitys	5
4	TULOKSET.....	6
	4.1 Kasvillisuus ja luontotyytit.....	6
	4.2 Uhanalaiset ja suojellut kasvilajit.....	23
	4.3 Vieraslajit	23
	4.4 Lahokaviosammalpotentiaali	24
	4.5 Lepakot.....	25
5	ALUEEN KYTKEYTYMINEN VIHERVERKOSTOON	26
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	26
7	LÄHTEET	28

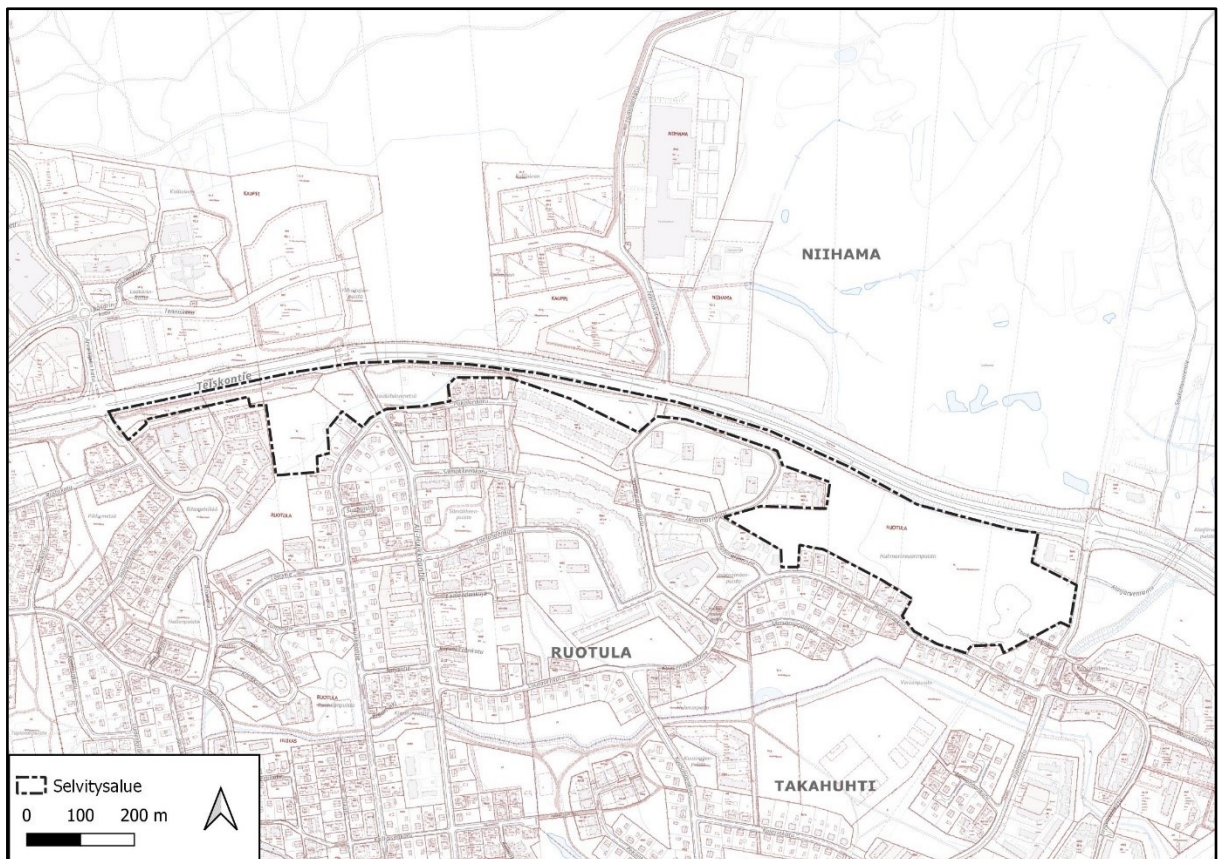
Selvityksessä käytetyt kartta-aineistot ©: Tampereen virastokartta ja ilmakuvat 2023, Maanmittauslaitoksen taustakartat 2023.

1 JOHDANTO

Tämä selvitys on tehty Tampereen kaupungin toimeksiannosta liittyen Alasjärven länsipuolen asemakaavan nro 8931 sekä Teiskontien eteläpuolen asemakaavan nro 8618 suunnitteluun. Alasjärven länsipuolelle, Teiskontien varrelle on suunnitteilla uutta joukkoliikennevyöhykkeeseen tukeutuvaa kaupunkirakennetta. Tämän työn tarkoituksena oli toteuttaa em. asemakaavojen Teiskontien eteläpuolisilta alueilta kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys ja lepakkoselvitys sekä määrittää selvitysalueen lahokaviosammalpotentiaali.

2 SELVITYSALUE

Selvitysalue käsittää Teiskontien eteläpuolella Irjalankadun ja Ritakadun välisen alueen. Selvitysalueen pinta-ala on noin 23 hehtaaria. Selvitysalueen läpi suuntautuvien teiden ulkopuolella selvitysalue on pääosin polkujen ja ulkoilureittien halkomaa kangasmetsää sekä kevyenliikenteenväylän vierustaa.

Kuva 1. Kasvillisuus- ja luontotyyppi- sekä lahokaviosammalpotentiaali- että lepakkoselvityksen selvitysalueen rajaus.

3 MENETELMÄT

3.1 Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys

Selvityksen lähtöaineistona on käytetty karttoja ja ilmakuvia. Aiemmat mahdolliset lajihavainnot alueelta tarkistettiin Lajitietokeskuksen Laji.fi -palvelusta (tiedot tarkistettu 9.6.2023, ml. viranomaishavainnot) sekä Tampereen kaupungin paikkatietoaineistoista. Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys tehtiin 4.-5.7.2023 ja siitä vastasi FM Jussi-Pekka Manner Sitowise Oy:stä. Maastossa rajattavina arvokkaina kohteina huomioitiin kasvillisuuden ja luontotyyppien osalta:

- Luonnonsuojelulain 29 § mukaiset suojeltavat luontotyypit
- Vesilain 2 luvun 11 § mukaiset suojeltavat vesiluontotyypit
- Metsälain 10 § mukaiset metsäluonnon erityisen tärkeät elinympäristöt
- Luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen mukaiset uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit sekä lajien uhanalaisuusluokituksen mukaiset uhanalaiset ja silmälläpidettävät sekä alueellisesti uhanalaiset lajit.
- Alueellisesti ja paikallisesti edustavat luontokohteet (mm. perinneympäristöjen luontotyypit, iäkästä puustoa sisältävät kohteet, geologisesti arvokkaat muodostumat)

Tunnetut ja maastotyössä löydetty arvokkaat kohteet arvoitettiin luontoarvojen perusteella. Kohteiden arvotuskriteereinä käytettiin kohteen edustavuutta, luonnontilaisuutta, harvinaisuutta ja uhanalaisuutta. Kangasmetsien luontotyyppien edustavuuden määrittelyssä huomioitiin metsän metsänhoidollinen tila, lahoppuujatkumo, lahoppuun määrä sekä elävän puuston rakenne ja puulajisuhteet. Kuvio on osoitettu kangasmetsien uhanalaiseksi luontotyyppiksi vain, jos kohteella esiintyi lahoppu(jatkumo), puusto oli eri-ikäistä ja erirakenteista ja edustavuudeltaan kohtalainen-erinomainen. Luontotyyppien edustavuuden luokittelussa on hyödynnetty Tampereen kaupungin luontotyyppien edustavuus- ja luonnontilaisuusluokittelua, jonka luokat ovat: ei luontotyyppi, heikko, kohtalainen, hyvä ja erinomainen.

Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen yhteydessä kartoitettiin ja kuvioitiin selvitysalueella mahdollisesti olevat lahokaviosammalelle potentiaaliset ympäristöt.

3.2 Lepakkoselvitys

Suomessa on tavattu yhteensä 13 eri lepakkolajia, jotka kuuluvat EU:n luontodirektiivin (92/43/EEC) liitteen IV(a) lajeihin. Selvästi havaittavien lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen, joita ovat myös säännölliset päiväpiilot, hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain (49 §) mukaisesti kielletty.

Lepakkoselvityksen maastotoista vastasivat FM Jussi-Pekka Manner ja FT Sanna Korkonen Sitowise Oy:stä. Lepakkoselvitys on laadittu kolmena erillisenä kartoituskertana kesä-elo-kuussa. Ennen ensimmäistä kartoituskerrosta kartoitusreitti suunniteltiin maastossa valoisaan aikaan ja samalla tarkistettiin selvitysalueen soveltuvuus lepakoiden lisääntymisympäristöksi. Maastotyöt kohdistettiin lepakoiden kannalta oleelliseksi arvioituihin ympäristöihin kuitenkin siten, että selvitysalue tuli kauttaaltaan katetuksi. Suomen lajitietokeskuksen laji.fi -palvelun perusteella alueelta ei ole aiempia havaintoja lepakoista.

Lepakkokartoitukset toteutettiin yöaikaan 15.-16.6; 11.-12.7; 23.-24.8.2023. Kartoitus tehtiin havainnointiin soveltuvissa olosuhteissa; jokaisella kierroksella lämpötila oli vähintään +10 C°, tyyni ja sateeton. Havainnoinnissa käytettiin ultraäänidetektoria, joka muuntaa lepakoiden käyttämät korkeat kaikuluotausäänet ihmiskorvin kuultaviksi. Jokaisella selvityskerralla koko selvitysalue kuljettiin läpi jalkaisin samalla havainnoimalla detektoria.

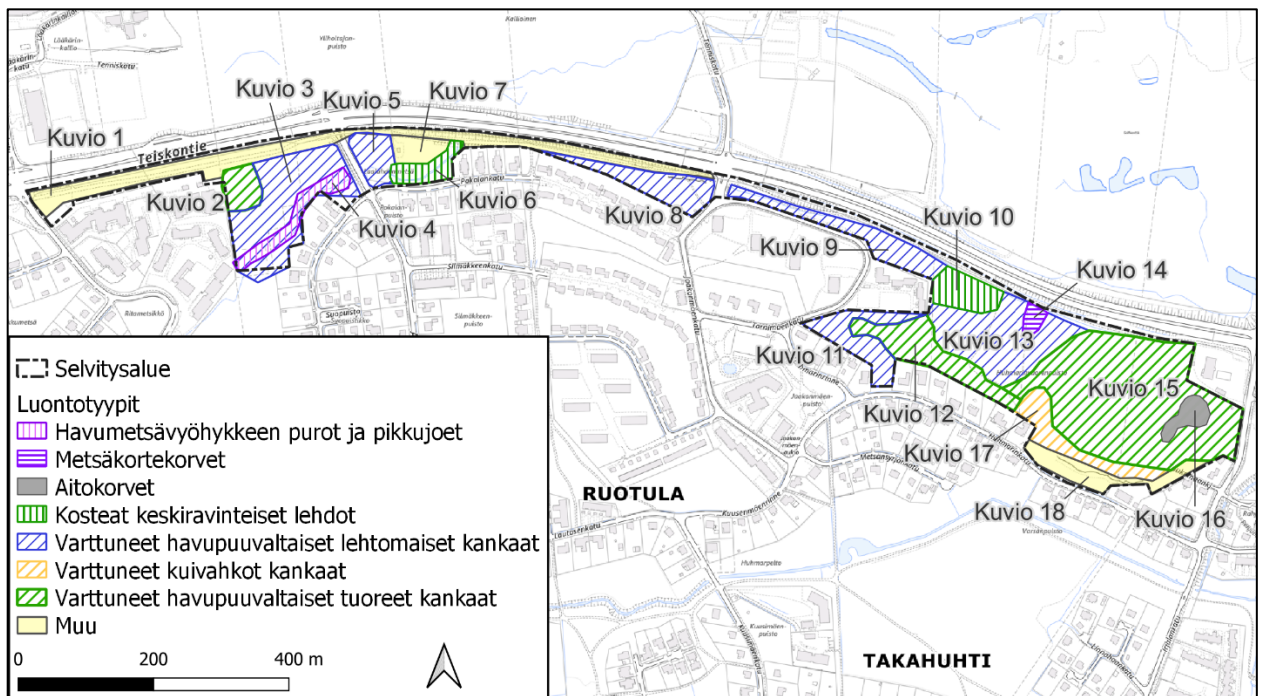
Maastokäyntien perusteella alue luokiteltiin Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen kartoitusohjeiden mukaisiin luokkiin:

Luokka I Lisääntymis- tai levähdyspaikka	Luokka II Tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti	Luokka III Muu lepakoiden käyttämä alue
•Ehdottomasti säilytettävä, hävittäminen tai heikentäminen luonnonsuojelulaissa kielletty.	•Alueen arvo lepakoille huomioitava maankäytössä (EUROBATS). Vahva suositus, jolla ei kuitenkaan ole suoraan luonnonsuojelulain suojaa.	•Alueen arvo lepakoille huomioitava mahdollisuuksien mukaan maankäytössä.

4 TULOKSET

4.1 Kasvillisuus ja luontotyypit

Selvitysalue koostuu pääosin metsäympäristöistä, joista suurta osaa on hoidettu virkistysmetseinä. Metsäalueilla risteää useita polkuja ja maasto on monin paikoin kulunutta. Selvitysalueelle sijoittuu myös useita kasvillisuudeltaan muuntuneita alueita. Selvitysalueen läpi suuntautuu useita teitä sekä kevyenliikenteen väyliä. Puutarhalajistoa sekä kulttuurilajistoa on levinnyt paikoin metsäkuvioiden reunaosiin. Selvitysalueen tienpientareiden kasvillisuus on pääosin tavanomaista tienvarsikasvillisuutta, ja vaihtelee kuivemmista ketomaisista hiekka-pohjaisista alueista niittykasvillisuuteen ja hulevesiputkien kosteisiin ympäristöihin. Vieraslajeista etenkin isotuomipihlajaa sekä komealupiinia esiintyy runsaasti.

Kuva 2. Luontotyypit selvitysalueella.

Kuvio 1 Tienpiennar

Selvitysalueen pohjoisosan kevyenliikenteenväylän ympäristö koostuu pääosin tien pientareiden kasvillisuudesta ja istutuksista. Paikoin on myös pienialaisia puustoisia osia. Vieraslajeista esiintyy komealupiinia, etelänruttojuurta sekä viitapihlaja-angervoaa. Kohde ei edusta uhanalaista luontotyyppiä.

Kuva 3. Tienpiennarkuvio on kulttuurivaikutteista, muuttunutta ympäristöä.

Kuvio 2 Tuoreen kankaan virkistymetsä

Kuvio käsittää varttuneen havupuuvaltaisen tuoreen kankaan avoimena pidettyä virkistymetsää, jossa on havaittavissa myös lehtomaisen kankaan kasvillisuutta. Puusto on kuusivaltaista ja melko tasaikäistä. Alueella on kohtalaisesti lahoppuuta, etenkin useita pystyyn kuolleita kuusia sekä melko järeitä ja pitkälle lahonneita kantoja. Avoimissa ja valoisissa paikoissa esiintyy rehevämpää kasvillisuutta, kivikkoisilla kallioalueilla karumpaa. Alue on melko voimakkaasti kulunut. Ominaislajeihin kuuluvat mustikka, puolukka, kielo, oravanmarja, metsämitikka, käenkaali, kultapiisku, metsälauha, metsäkastikka sekä jänönsalaatti. Kohde on edustavuudeltaan heikko.

Kuva 4. Virkistysmetsä on valoisaa, puustoltaan järeää, mutta tasarakenteista kuusivaltaista tuoretta kangasta.

Kuvio 3 Lehtomainen kangas

Selvitysalueen länsiosiin sijoittuu kuusivaltainen varttuneen havupuuvaltaisen lehtomaisen kankaan kuvio. Puustossa esiintyy lisäksi harvakseltaan mäntyä, lehtipuita on vähän ja lähinnä taimena tai alemmissa latvuskerroksissa. Vanhat puut kuitenkin puuttuvat. Edustavimmat osat ovat etelärinteessä ja puron ympäristössä, jossa esiintyy myös rehevämpää kasvillisuutta. Itäosissa puusto on harvennettua ja tasaikäisempää. Kuviolla esiintyy harvakseltaan lehtolajeja myös muualla kuin puron läheisyydessä. Alueella on lahoppua kohtalaisesti sekä maa- että pystypuina. Kuvion pohjoisosissa kalliorinteen itäpuolella on runsaasti pieniläpimittaista lahoppua. Tiheämmän puuston alueella kenttäkerros on paikoin aukkoinen. Alueella on runsaasti polkuja ja kasvillisuus on paikoin voimakkaastikin kulunut. Kenttäkerroksen lajistoon kuuluvat mustikka, käenkaali, puolukka, oravanmarja, kultapiisku, lillukka, metsätähti, sinivuokko, sormisara, kevätpiippo, harvakseltaan myös mustakonnanmarja. Kohde on edustavuudeltaan kohtalainen.

Kuva 5. Lehtomaisen kankaan kuvio on kuusivaltaista, paikoin kenttäkerrokseltaan aukkoista ympäristöä.

Kuvio 4 Kosteaa keskivävyinen lehto ja puro

Metsäkuvion eteläosiin sijoittuu havumetsävyöhykkeen puroihin ja pikkujokiin lukeutuva puro-ouma ympäristöineen. Puroouma, joka on myös vesilain suojelema luontotyyppi, on luonnon-tilainen tai sen kaltainen ja sitä ympäröi kostean keskivävyisen lehdon kasvillisuus, johon kuuluvat mm. hiirenporras, isoalvejuuri, metsäalvejuuri, metsäimarre, korpi-imarre, mesiangervo, käenkaali, metsäkorte, rentukka, lillukka, karhunputki, purolitukka, lehtopalsami ja luh-talemmikki. Kohde on edustavuudeltaan hyvä ja se muodostaa ympäröivän kangasmetsän kanssa yhtenäisen kokonaisuuden. Edustava puroympäristö ja kangasmetsä jatkuvat myös selvitysalueen eteläpuolella.

Kuva 6. Puronvarren kostea keskiravinteinen lehto on rehevää ja puustoltaan kookasta, saniaisten valitsemaa ympäristöä puron molemmin puolin.

Kuvio 5 Lehtomainen kangas

Ali-Huikkaantien itäpuolelle, selvitysalueen keskiosiin sijoittuu varttuneen lehtomaisen kankaan metsäkuvio. Puusto on pääosin varttunutta kuusikkoa. Lisäksi esiintyy yksittäisiä mäntyjä sekä lehtipuita harvakseltaan. Puusto kasvaa valtaosalla alueesta kahdessa latvuskerroksessa; valtapuina sekä alikasvoksena. Välilatuskerrokset puuttuvat. Pensaskerroksessa pihlaja on melko runsaana, harvakseltaan esiintyy harmaaleppää. Lahopuustossa yksittäisiä melko tuoreita kuusimaapuita ja pari järeähköä pystypuuta. Kenttäkerroksen lajistoon kuuluvat mustikka, käenkaali, lillukka, sormisara, metsälauha, puolukka, metsätähti, oravanmarja sekä metsäkorte. Kuvion eteläosiin sijoittuvan uoman ympäristön kasvillisuus on rehevämpää ja siihen kuuluvat mm. mesiangervo, hiirenporras, vehka, rentukka, ojakellukka ja luhtalemmikki. Kuvion länsireunan, Ali-Huikkaantien pientareen, lajistoon kuuluvat korpikaisla, mesiangervo, hiirenporras, jousivihvilä sekä lehtovirmajuuri. Länsireunalla ei kuitenkaan ole selkeää uoma, vaan kosteus on peräisin kevyenliikenteenväylän hulevesistä. Kohde on edustavuudeltaan heikko.

Kuva 7. Lehtomaisen kankaan kuviolla kuusi on vallitseva. Kenttäkerros koostuu pääasiassa ruohovartisista lajeista.

Kuvio 6 Kosteä lehto

Pokalankadun pohjoispuolelle selvitysalueen keskiosiin sijoittuu kostea keskiravinteinen lehtokuvio puron/ojan ympäristöön. Lehtipuuvaltaisen puuston valtapuuna ovat harmaaleppä, hies- ja rauduskoivu sekä raita. Kookkaita kuusia esiintyy harvakseltaan, alikasvoksena kuusi kasvaa paikoin tiheänä ja kenttäkerrosta varjostavana. Puusto on rakenteeltaan melko monipuolinen, alueella on kuitenkin kantoja vanhojen hakkuiden jäljiltä. Lahopuuta on alueella melko vähän ja se koostuu pääosin raidasta. Alueella on lisäksi yksittäisiä järeitä ja melko pitkälle lahonneita kuusen kantoja. Tiheän pensaskerroksen lajeihin kuuluvat tuomi, kiiltopaju, mustaherukka, sekä em. puulajien taimien lisäksi vaahtera. Vieraslajeista uoman varren tuntumassa esiintyy myös isotuomipihlajaa ja idänkanukkaa. Kenttäkerroksen lajeihin kuuluvat mm. mesi-angervo, hiirenporras, metsäalvejuuri, isoalvejuuri, sudenmarja, lehtokorte, jänönsalaatti, lillukka, kevätlehtoleinikit, ojakellukka, karhunputki, leskenlehti, lehtopalsami, purolitukka, rentukka, vehka, lehtovirmajuuri, luhtamatara, korpikaisla sekä vuohenputki. Alueelle on kasattu paikoin hyvin runsaasti puutarhajätettä. Alue on edustavuudeltaan kohtalainen.

Kuva 8. Ojan reunustat ovat reheväkasvuista tuoretta lehtoa. Pensaskerros on hyvin kehittynyt.

Kuvio 7 Joutomaa

Kevyenliikenteenväylän varteen selvitysalueen keskiosissa sijoittuu pelto-ohdake-vuohenputki- ja mesiangervoaltainen joutomaa, joka vanhojen ilmakuvien perusteella on aiemmin ollut peltoa. Kohde ei edusta uhanalaista luontotyyppiä.

Kuva 9. Joutomaakuvio on vanhaa peltoa, jossa kasvillisuus on suurruohoista.

Kuvio 8 Lehtomainen kangas

Jaakonmäenkadun länsipuolelle sijoittuu melko kapea metsäkaistale, jonka iäkäs puusto koostuu kuusesta ja männystä sekä yksittäisistä koivuista. Puuston rakenne on melko monipuolinen ja puustoa kasvaa eri latvuserroksissa. Lahopuusto koostuu yksittäisistä ja melko tuoreista maalahopuista. Kenttäkerroksessa lehtomaisen kankaan lajit ovat vallitsevina, itäosissa lähempänä tietä rinteellä esiintyy pienialaisesti tuoretta kangasta. Yleisinä esiintyvät mm. mustikka, käenkaali, metsätähti, lillukka, oravanmarja, metsäalvejuuri, nuokkuhelmikkä, kultapiisku, metsäimarre, metsäkorte, metsäkurjenpolvi, metsäorvokki ja sormisara. Kuvion keskiosissa on avoimempia kohtia, joissa esiintyy runsaasti puutarha- ja vieraslajeja (mm. isotuomipihlaja ja komealupiini) sekä paikoin lehtolajeja, kuten sudenmarjaa ja mesiangervoa. Alueelle on kasattu roskia ja puutarhajätettä. Kohde on edustavuudeltaan heikko.

Kuva 10. Lehtomaisen kankaan kenttäkerrosta hallitsevat mustikka, oravanmarja ja käenkaali.

Kuvio 9 Lehtomainen kangas

Tornimäenkadun ja kevyenliikenteenväylän välissä Teiskontien eteläpuolella on kapea puustoinen vyöhyke. Puusto käsittää sekä havu- että lehtipuita, joista monet ovat kookkaita ja iäkkäitä. Vyöhykkeen itäosassa koivu ja pihlaja ovat vallitsevia. Kenttäkerros koostuu tuoreen kankaan ja lehtomaisen kankaan lajistosta (mustikka, käenkaali, orvontädyke, metsäimarre, valdelma, vuohenputki) sekä kevyenliikenteen väylän reunassa myös kosteamman ympäristön lajistosta (mm. rentukka, rönsyleinikki, metsäkorte). Pensaskerroksen lajistoon kuuluvat pihlaja, harmaaleppä, hieskoivu, tammi, vaahtera sekä isotuomipihlaja. Lahopuuta on vähän, mutta melko järeitä ja pitkälle lahonneita kantoja on alueen itäosissa. Alueella on polkuja ja kasvillisuus on kulunutta. Kasvillisuudeltaan alue on tavanomaista, rakennetun ympäristön kulttuurivaikutteista kangasmetsää. Kohde on edustavuudeltaan heikko.

Kuva 11. Kuviolla on useita polkuja ja kasvillisuus on poluilla ja niiden ympäristössä kulunutta.

Kuvio 10 Kostealehto

Kuvio käsittää vanhojen ilmakuvien perusteella vanhalle pellolle kehittyneen lehdon. Sekapuustoisesta kuvion puulajeihin kuuluvat kuusen lisäksi harmaaleppä, haapa, hieskoivu ja raita. Kuusi kasvaa paikoin hyvin tiheänä ja kenttäkerrosta varjostavana. Lahopuun määrä on vähäinen. Kuvion eteläreunalla on oja, jonka ympäristössä saniaiset ovat runsaina. Kenttäkerroksen lajistoon kuuluvat mm. mesiangervo, hiirenporras, metsäkorte, metsäalvejuuri, käenkaali, lillukka, ojakellukka, vuohenputki, metsäkurjenpolvi, rönsyleinikki sekä karhunputki. Pensaskerrossa on puiden taimien lisäksi vadelma, taikinamarja, pohjanpunaherukka sekä tuomi. Vieraslajeista alueella esiintyy idänkanukkaa. Kohde on edustavuudeltaan heikko.

Kuva 12. Kosteaa lehtoa hallitsevat hiirenporras ja metsäalvejuuri.

Kuvio 11 Lehtomainen kangas

Tornimäenkadun kaakkoispuolelle sijoittuu sekapuustoinen, pääosin havupuuvaltainen, ja kulttuurivaikutteinen metsäkuvio, joka on pääosin lehtomaista kangasta. Kohtalaisen järeiden mäntyjen ja kuusten lisäksi alueella kasvaa muutamia haapoja ylemmässä latvuserroksessa. Nuoret kuuset kasvavat paikoitellen tiheänä ja varjostavana. Puuston rakenne on melko monipuolinen ja -kerroksinen. Lahopuuta on kuitenkin hyvin vähän, ja se koostuu lähinnä pieniläpimittaisesta lehtipuusta. Pensaskerrossa kuuluu em. puulajien lisäksi haapa, pihlaja, tuomi, vaahtera, tammi sekä vieraslajeista isotuomipihlaja ja terttuselja. Kenttäkerroksen

lajistoon kuuluvat käenkaali, metsäalvejuuri, mustikka, nuokkuhelmikkä, metsätähti, lillukka sekä ahomansikka. Kuvion reunaosissa ja valoisammissa paikoissa alueen keskiosissa esiintyy rehevämpää lehtokasvillisuutta, kuten sinivuokko, metsäkurjenpolvi, kyläkellukka sekä kevätlehtoleinikkejä. Alueella on useita polkuja, ja kasvillisuus on kulunutta. Kohde on edustavuudeltaan heikko.

Kuva 13. Kuvio on luonteeltaan samankaltainen kuin muut selvitysalueen lehtomaiset kankaat.

Kuvio 12 Tuore kangas

Kuvio käsittää mäntyvaltaisen tuoreen kankaan kulttuurivaikutteisen metsäalueen, jonka puustoa on harvennettu. Puuston rakenne on melko yksipuolinen ja on pääosin tasaikäistä. Alueella ei ole lahopuuta lukuun ottamatta tuoreita kantoja. Alueella risteää useita polkuja, joiden ympäristössä kasvillisuus on kulunutta. Kenttäkerroksen lajistoon kuuluvat mustikka, oravamarja, metsätähti, puolukka, metsälauha, reunaosissa myös lillukka, käenkaali ja nuokkuhelmikkä. Alueella esiintyy myös kookkaita isotuomipihlajia. Kohde on edustavuudeltaan heikko.

Kuva 14. Kuvio on mäntyvaltaista ja polkujen ympäristöstä kulunutta.

Kuvio 13 Lehtomainen kangas

Kuvio käsittää hoidetun havupuuvaltaisen varttuneen lehtomaisen kankaan metsäalueen, jossa on paikoitellen lehtipuuta (koivut, haapa) melko runsaasti sekapuuna. Puuston rakenne on kohtalaisen monipuolinen ja eri-ikäisrakenteisuutta on jonkin verran. Lahopuuta on kohtalaisesti ja alueella on paikoitellen melko järeitä maa- sekä pystylahopuita sekä kantoja. Kenttäkerroksen lajistoon kuuluvat mm. mustikka, puolukka, metsälauha, metsäalvejuuri, oravanmarja, käenkaali, metsätähti, lillukka, hiirenporras, vanamo, metsäimarre, metsäkorte sekä metsäkurjenpolvi. Pensaskerrokseen kuuluu edellä mainittujen puiden taimien lisäksi pihlaja sekä tuomi. Alueella on useita polkuja sekä kapea tie, jonka ympäristössä kasvillisuus lievästi muuttanutta. Kuvio on edustavuudeltaan kohtalainen.

Kuva 15. Kuviolla on paikoin lahopuustoa. Puusto on sekametsää.

Kuvio 14 Metsäkortekorpi

Selvitysalueen pohjoisreunalle Huhmarinvuorenpuistoon sijoittuu suolaikku, jonka valtapuuna on pieniläpimittainen hieskoivu. Sekapuuna on lisäksi melko pieniläpimittäisiä mäntyjä ja kuusia, jotka kuviota reunustavilla alueilla ovat järeähköjä. Kenttäkerroksessa metsäkorte on paikoin runsas, kurjenjalka ja korpikastikka ovat myös yleisiä. Muita kenttäkerroksen lajeja ovat mustikka, puolukka, korpikaisla, sekä metsäalvejuuri. Lisäksi alueella esiintyy silmälläpidettävää (NT) hentosaraa. Pensaskerroksen lajeihin kuuluvat puiden taimien lisäksi kiiltopaju ja raita. Yhtenäisessä pohjakerroksessa vallitsevana on korpirahkasammal, jonka lisäksi korpikarhunsammal sekä luhtaisuutta ilmentävä haprasahkasammal ovat yleisiä. Alueen länsireunalla on pieni oja, pohjoisessa kuvio rajautuu ojaan ja kevyenliikenteenväylään. Rahkasammalen määrän ja puiden juuriston perusteella suo ollut laajempi. Kohde on edustavuudeltaan kohtalainen.

Kuva 16. Pienialainen metsäkortevaltainen suolaikku.

Kuvio 15 Tuore kangas

Selvitysalueen itäreunaan Huhmarivuoren alueelle sijoittuu hoidettu tuoreen kankaan virkistysmetsäkuvio. Kuvion reunaosat ovat rehevämpiä ja valoisampia, ja niissä esiintyy lehtomaisen kankaan sekä kulttuurilajistoa. Myös alueen sisäosissa esiintyy paikoin lehtomaisen, paikoin kuivahkon kankaan piirteitä. Kohteelle sijoittuu soistumia, jotka ovat osittain kuivahtaneet. Puusto on enimmäkseen varttunutta ja havupuuvältaista; mänty ja kuusi vuorottelevat valtapuina. Sekapuuna esiintyy satunnaisesti hieskoivua ja haapaa. Hoidettu puusto on pääosin

tasaikäistä tai kasvaa kahdessa latvuserroksessa, ja alueella on runsaasti kantoja, joista osa on melko tuoreita. Alueen lahopuun määrä on vähäinen ja alueella on vain yksittäisiä maa- ja pystylahopuita. Kenttäkerroksen valtalajina on mustikka. Yleisinä esiintyvät myös puolukka, metsäimarre, metsätähti, metsäalvejuuri, oravanmarja, kevätpiippo ja sormisara. Avoimilla paikoilla sananjalka on yleinen. Kosteammissa soistumissa esiintyy myös saroja, kuten harmaasara, jokapaikansara ja tähtisara. Alueella risteää runsaasti polkuja ja kasvillisuus on paikoin voimakkaasti kulunutta. Kohde on edustavuudeltaan heikko.

Kuva 17. Kuvion 15 tuoretta kangasta, jonka puusto on pääosin tasaikäistä ja kenttäkerros kulunutta.

Kuvio 16 Korpikuvio

Huhmarinvuorenpuiston itäosiin sijoittuu kaksi pienialaista, muusta kangasmetsäympäristöstä erottuvaa, aitokorpiin lukeutuvaa korpilaikkua, jotka on yhdistetty yhdeksi kuvioksi. Hieskoivu ja kuusi ovat puuston valtalajit, vähäisesti esiintyy myös mäntyä. Pohjakerroksessa vallitsevana on korpirahkasammal, jonka lisäksi myös korpikarhunsammal on yleisenä. Kenttäkerroksen lajistoon kuuluvat mustikka, puolukka, kurjenjalka, metsäkorte, harmaasara, metsäalvejuuri, korpisorsimo sekä jouhivihvilä. Kuvion puustoa on harvennettu ja sen vesitalous on muuttunut. Soistuma on aiemmin ollut laaja-alaisempi. Kohde on edustavuudeltaan heikko.

Kuva 18. Kangasmetsään sijoittuva pieni korpikuvio, joka on osin kuivahtanut.

Kuvio 17 Kuivahko kangas

Huhmarivuoren eteläosiin sijoittuu paikoin melko voimakkaasti kulunut kalliainen kuivahko kangas. Alueen valtapuuna on mänty ja kuusta kasvaa alemmassa latvuserroksessa. Puusto on melko tasaikäistä ja lahoppuuta on hyvin vähän. Pensaskerroksessa esiintyy katajan lisäksi kuusen, haavan sekä tammen taimia. Alueen eteläosassa jyrkänteen reunalla on myös kalliomet-sän piirteitä. Vähälajisen kenttäkerroksen lajeihin kuuluvat puolukka, mustikka, metsälauha ja kanerva. Kohde on edustavuudeltaan heikko.

Kuva 19. Kuivahkon kankaan osin kulunutta ympäristöä.

Kuvio 18 Jyrkänne ja aluslehto

Huhmarivuoren jyrkänteen ja Huhmarinkadun väliin sijoittuu kapea lehtokaistale sekä paikoin pystysuora kalliojyrkänne. Jyrkänteen yläpuolella kenttäkerroksessa vallitsevana on tuoreen ja kuivahkon kankaan, paikoitellen myös lehtomaisen kankaan kasvillisuus. Kuvion itä-kaakkois-osa on voimakkaasti kulttuurivaikutteinen, jossa esiintyy paikoin tuoreen lehdon lajistoa. Kulttuuri- ja puutarhalajien lisäksi itäosan kenttäkerroksen lajistoon kuuluvat mm. lillukka, ahomansikka, metsäkurjenpolvi, metsäalvejuuri, vuohenputki, kielo, kalliokielo, oravanmarja, nuokkuhelmikkä, metsäimarre, sudenmarja, sinivuokko, kultapiisku ja metsäorvokki. Pensaskerroksessa esiintyy lisäksi koiranheisi ja lehtokuusama, vieraslajeista viitapihlaja-angervo. Alueelle on kasattu puutarhajätteitä. Kuvion eteläreuna jyrkänteen alla on pääosin lievästi eri-ikäisrakenteista ja pusikoitunutta lehtomaista kangasta, jossa kasvillisuus ei ole erityisen muuttunutta. Mänty on pääpuulaji, lisäksi esiintyy yksittäisiä kookkaita pihlajia ja vaahteroita ylemmässä latvuskerroksessa. Lahopuuta on alueella melko vähän. Pensaskerroksessa on pihlajan, haavan, vaahteran ja tammen taimien lisäksi tuomi, kiiltotuhkapensas sekä vieraslajeista terttuselja. Kenttäkerroksessa vallitsevana on mustikka, jonka lisäksi lillukka, kielo ja käenkaali ovat runsaina. Kohde ei edusta uhanalaista luontotyyppiä.

Kuva 20. Vasemmassa kuvassa lehtokasvillisuutta kalliorinteen alla, oikealla kalliojyrkänne.

Taulukko 4-1. Kooste selvitysalueen luontotyypeistä ja edustavuudesta. Edustavuuden luokittelussa on hyödynnetty Tampereen kaupungin luontotyyppien edustavuus- ja luonnontilaisuusluokittelua, jonka luokat ovat: ei uhanalainen luontotyyppi, heikko, kohtalainen, hyvä ja erinomainen.

Kuvio	Luontotyyppi	Uhanalaisuusluokka koko maa/ Etelä-Suomi	Edustavuus
1	Ei uhanalainen luontotyyppi	-	-
2	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	NT/VU	Heikko
3	Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	NT/NT	Kohtalainen
4	Kosteet keskiravinteiset lehdot & Havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet	NT/NT & VU/EN	Hyvä
5	Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	NT/NT	Heikko
6	Kosteet keskiravinteiset lehdot	NT/NT	Kohtalainen
7	Ei uhanalainen luontotyyppi	-	-
8	Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	NT/NT	Heikko
9	Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	NT/NT	Heikko
10	Kosteet keskiravinteiset lehdot	NT/NT	Heikko
11	Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	NT/NT	Heikko
12	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	NT/VU	Heikko
13	Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	NT/NT	Kohtalainen
14	Metsäkortekorvet	EN/EN	Kohtalainen
15	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	NT/VU	Heikko
16	Aitokorvet	EN/EN	Heikko
17	Varttuneet kuivahkot kankaat	VU/EN	Heikko
18	Ei uhanalainen luontotyyppi	-	-

4.2 Uhanalaiset ja suojellut kasvilajit

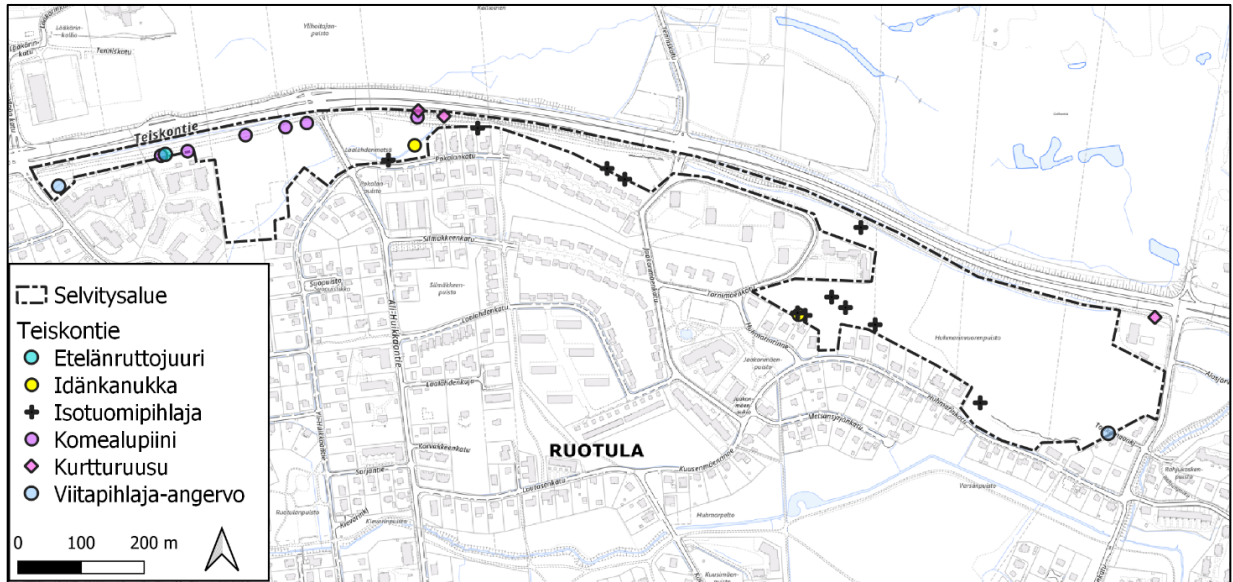
Selvitysalueella ei havaittu uhanalaisia tai suojeltuja kasvilajeja. Suomen lajitietokeskuksen (laji.fi) aineistojen perusteella selvitysalueelle ei sijoitu uhanalaisia tai suojeltuja kasvilajeja. Tampereen kaupungin paikkatietoaineistojen mukaan Ruotulanmetsän alueella on havainto silmälläpidettävästä (NT) jalkasarasta (*Carex pediformis*) vuodelta 1982. Lajia ei havaittu maastotöiden yhteydessä. Huhmarinvuorenpuiston länsipuolelle sijoittuvasta metsäkortekorvesta havaittiin silmälläpidettävää (NT) hentosaraa (*Carex disperma*).

4.3 Vieraslajit

Selvitysalueella esiintyy useita vieraslajeja, useimmiten teiden varsilla avoimilla alueilla ja pihapiirien läheisyydessä, mutta myös metsäkuviolla. Yleisin selvitysalueelta havaittu vieraslaji on isotuomipihlaja, jota esiintyy useassa osassa selvitysalueella. Erityisesti Teiskontien varrella on laajoja komealupiiniesiintymiä. Muita selvitysalueella havaittuja EU:n vieraslajiasetuksessa tai kansallisesti haitalliseksi säädettyjä vieraslajeja ovat kurturuusu, idänkanukka, etelänruttojuuri ja viitapihlaja-angervo. Useassa osassa selvitysalueella kasvaa lisäksi terttuseljaa, jota ei ole luokiteltu haitalliseksi vieraslajiksi sekä muita puutarhalajeja, kuten röyhytatarta sekä pajuangervoja.

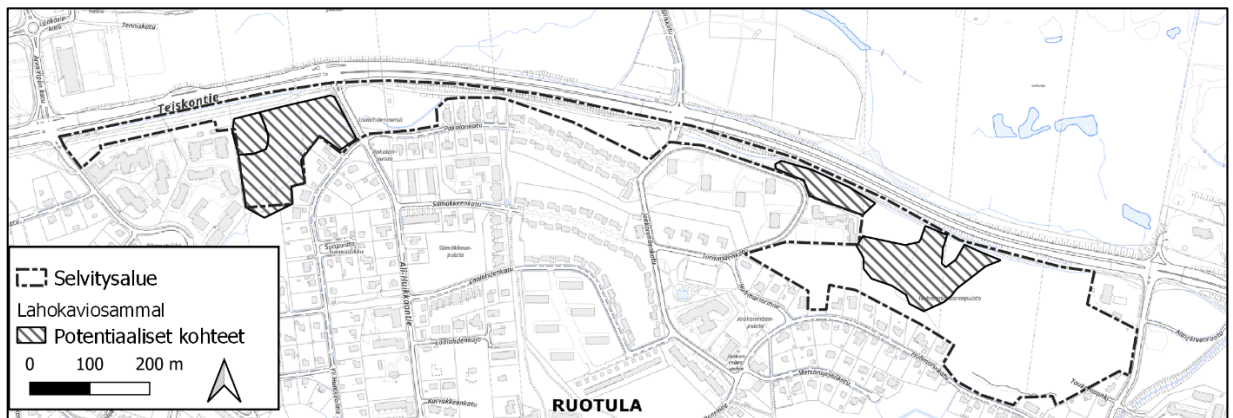
Kuva 21. Isotuomipihlajaa Tornimäenkadun itäpuoleisella metsäkuviolla (vasen kuva) ja komealupiinia kevyenliikenteenväylän varrella selvitysalueen pohjoisreunalla.

Kuva 22. Vieraslajiesiintymät selvitysalueella.

4.4 Lahokaviosammalpotentiaali

Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksessä tarkasteltiin kohteiden potentiaalia lahokaviosammalen esiintymisen kannalta. Maastotöissä potentiaalisimmiksi todettiin kangasmetsä ja puroympäristö Ruotulanmetsässä selvitysalueen länsiosissa sekä Huhmarinvuorenpuiston osat, joissa oli havaittavissa lahopuujatkumo tai useita pitkälle lahonneita järeitä kuusen kantoja. Kyseiset alueet ovat esitettynä kartalla alla (Kuva 23).

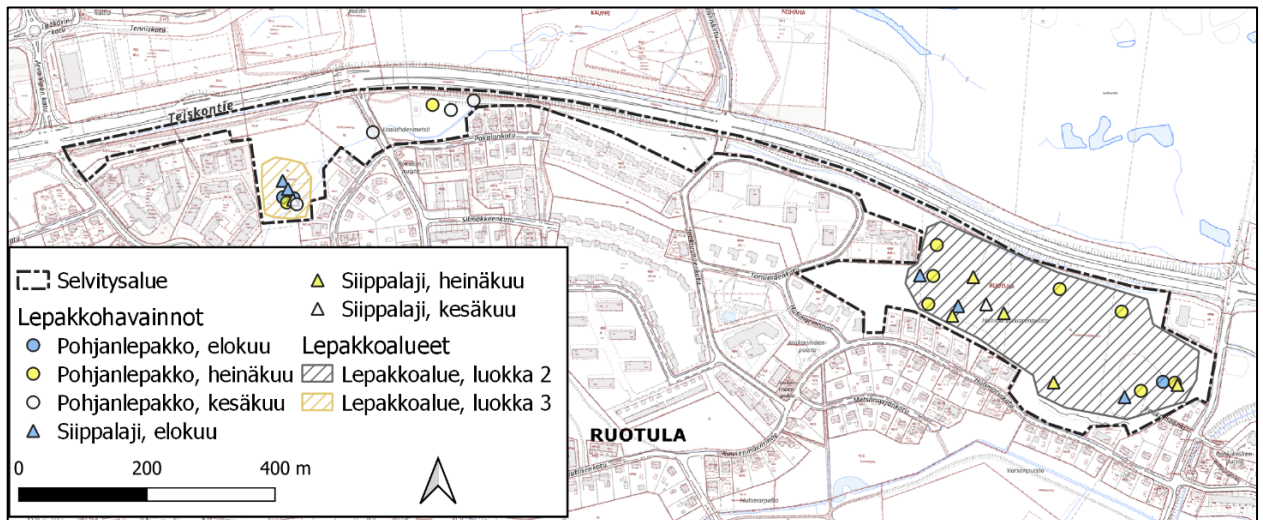
Kuva 23. Lahokaviosammalpotentiaalia käsittävät alueet.

4.5 Lepakot

Maastokartoituksissa lepakoita havaittiin jokaisena kartoituskertana. Lepakkolajeista selvitysalueella havaittiin pääasiassa pohjanlepakkoa, mutta myös siippoihin kuuluvia yksilöitä. Lepakot havaittiin sekä detektorilla että useimmissa tapauksissa myös näköhavaintona. Kooste havainnoista on esitetty taulukossa 1 ja havaintojen sijoittuminen selvitysalueelle on esitetty Kuva 24. Lepakkohavainnot selvitysalueella. Lepakoita havaittiin erityisesti Huhmarinvuorenpuiston kangasmetsäalueilla ja Ruotulanmetsän puroympäristössä sekä Laalahdenmetsän pohjoispuolen joutomaa-alueella. Pääasiassa lepakoita tavattiin kaikkein puustoisimmilla alueilla. Selvityksen perusteella määritettiin yksi luokkaan II (Tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti) sekä yksi luokkaan III (muu lepakoiden käyttämä alue) kuuluva alue.

Taulukko 4-2. Kooste lepakkohavainnoista.

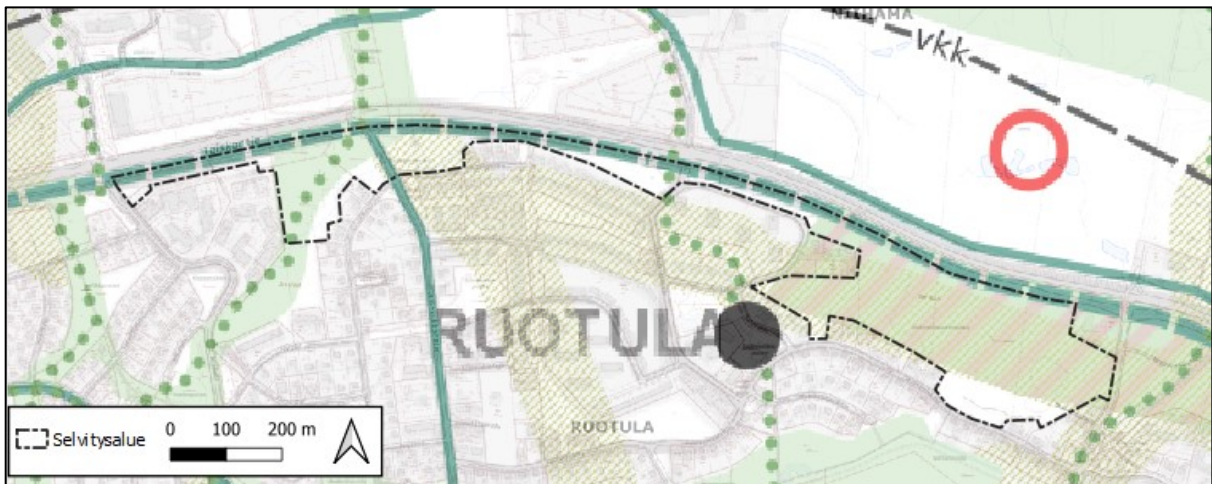
Päivämäärä	Laji	Lisätiedot
15.–16.6.	Pohjanlepakko (4) Siippalaji (2)	2 saalistavaa ja 2 ohilentävää pohjanlepakkoa 1 saalistava ja 1 ohilentävä siippa
11.–12.7.	Pohjanlepakko (9), Siippalaji (5)	8 saalistavaa ja 1 ohilentävä pohjanlepakko, 3 saalistavaa ja 2 ohilentävää siippaa
23.–24.8.	Pohjanlepakko (3) Siippalaji (5)	1 saalistavaa ja 2 ohilentävää pohjanlepakkoa 3 saalistavaa ja 2 ohilentävä siippa

Kuva 24. Lepakkohavainnot selvitysalueella.

5 ALUEEN KYTKEYTYMINEN VIHERVERKOSTOON

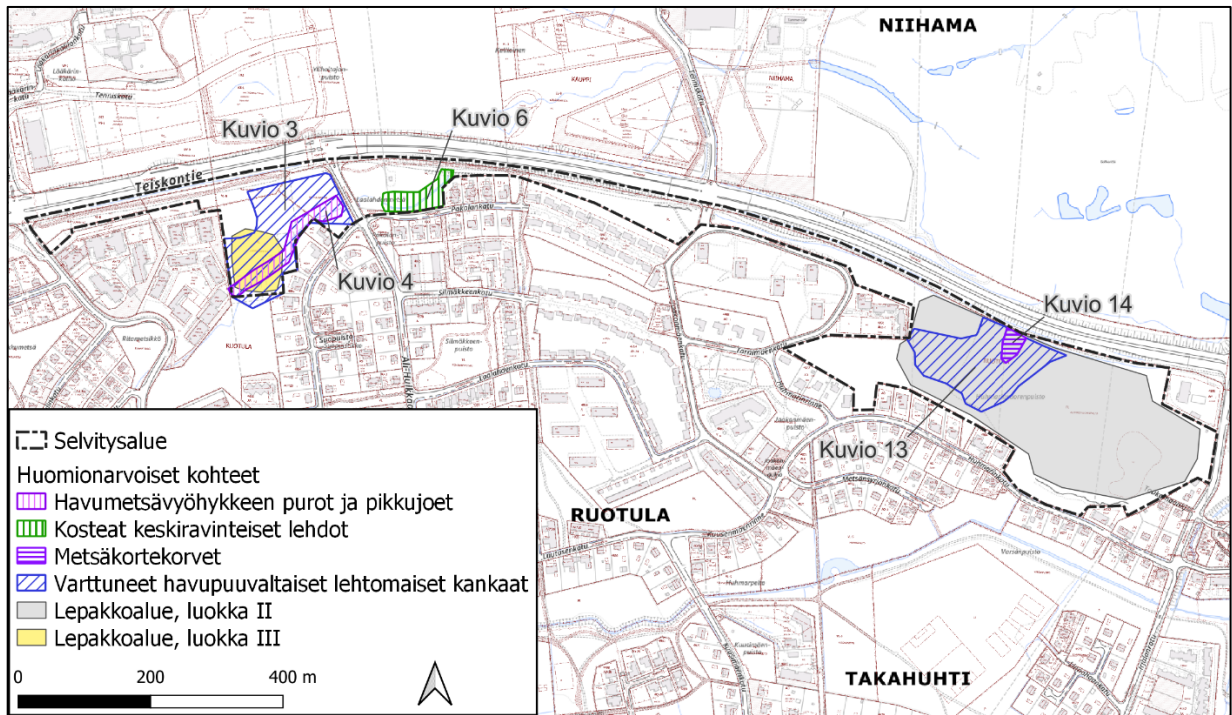
Selvitysalueen itäosiin Huhmarivuoren ja Huhmarivuorenpuiston alueelle sijoittuu Kantakaupungin yleiskaavassa osoitettu asumisen ja virkistystyksen sekoittunut alue, jossa on myös ohjeellinen ekologinen yhteys. Tämä yhteys jatkuu Ali-Huikkaantielle selvitysalueen länsiosiin. Selvitysalueen pohjoisrajaa reunustaa pyöräliikenteen seudullinen pääreitistö. Selvitysalueen keskiosiin on kaavassa osoitettu Jaakonmäenkadulta Tenniskadulle pohjois-eteläsuuntainen ohjeellinen virkistysyhteys. Ali-Huikkaantien länsipuolelle Ruotulanmetsään sijoittuu koillisesta lounaaseen selvitysalueen ulkopuolelle suuntautuvan ohjeellisen virkistysyhteyden lisäksi keskuspuistoverkosto. Myös selvitysalueen ja Ritakadun länsipuolelle sijoittuu pohjois-eteläsuuntainen ohjeellinen virkistysyhteys sekä keskuspuistoverkosto etelän suuntaan.

Kuva 25. Ote Kantakaupungin yleiskaavasta selvitysalueen ympäristössä. Keskuspuistoverkosto on esitetty vaaleanvihreänä ja ohjeellinen virkistysyhteys vihreällä pisteviivalla. Ohjeellinen ekologinen yhteys on esitetty kellertävän vihreällä kenoviivoituksella, asumisen ja virkistystyksen sekoittunut alue punavihreällä kenoviivoituksella.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Selvitysalueella on melko edustavia ja yhtenäisiä lehto- ja kangasmetsäluontotyyppisiä, joista suurin osa on eriasteisesti hoidettua kaupunkialueille tyypillistä virkistysmetsää. Lisäksi esiintyy pienialaisia suokuvioita. Kasvillisuus on suuressa osassa selvitysalueella tavanomaista tuoreiden ja lehtomaisten kankaiden kasvillisuutta. Melko pienialaisesti esiintyy myös kosteaa lehtoa, etenkin selvitysalueen länsiosissa purouomien ympäristössä. Metsäalueet ovat paikoin voimakkaasti kuluneita virkistyskäytön seurauksena. Selvitysalueelle sijoittuu lisäksi useita muutuneita sekä vahvasti kulttuurivaikuttaneita kasvillisuuskuvioita ja tienpientareita. Selvitysalueella esiintyy runsaasti vieraslajeja, etenkin isotuomipihlajaa ja komealupiinia.

Kuva 26. Huomionarvoiset kohteet.

Uhanalaiset, osittain edustavat, edustavuudeltaan vähintään kohtalaiset luontotyypit tulisi huomioida selvitysalueen suunnittelussa. Etenkin Huhmarivuoren länsipuolen rakenteeltaan monipuoliset ja lahoppuustoiset lehtomaisen kankaan kuviot, lehtokuviot ja metsäkortekorpi, jolta havaittiin silmälläpidettävää (NT) hentosaraa, sekä Ruotulanmetsän puroympäristö metsineen ovat huomionarvoisia kohteita. Selvitysalueelle sijoittuvat keskuspuistoverkosto, ohjeelliset ekologiset ja virkistysyhteydet tulee myös huomioida alueen suunnittelussa.

Lepakkoselvityksessä selvitysalueelta havaittiin sekä pohjanlepakkoja että siippoja jokaisella kartoituskerralla eri puolilla selvitysalueetta. Selvitysalueella havaittujen lepakoiden yksilö- ja lajimäärän perusteella Huhmarinvuorenpuiston alue selvitysalueen itäosissa on lepakoiden säännöllisesti käyttämä ja se voidaan luokitella luokan II alueeksi (tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti). Ruotulanmetsän alue selvitysalueen länsiosissa on puolestaan luokiteltu luokan III alueeksi (muu lepakoiden käyttämä alue). Lepakkotieteellisen yhdistyksen ohjeistuksen perusteella luokan II alueen huomioimiselle maankäytössä on vahva suositus. Tällaisella alueella ei kuitenkaan ole suoraan luonnonsuojelulain suojaa. Luokkaan III kuuluvan alueen arvo lepakkoille tulisi mahdollisuuksien mukaan huomioida maankäytössä.

Selvitysalueella havaittiin lahokaviosammaleen esiintymiselle potentiaalisia ympäristöjä ja näille kohteille tulisi toteuttaa erillinen lahokaviosammalselvitys.

7 LÄHTEET

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. ja Liukko, U.-M. 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. ISBN: 978-952-11-4974-0.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018: Luontotyyppien punainen kirja. Osa 2: Luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristö 5/2018. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. ISBN:978-952-11-4819-4.

Tampereen kaupungin WMS ja WFS-rajapinta – ilmakuvat, ajantasa-asemakaava, virastokartta arvokkaat lajihavainnot.

Suomen lajitietokeskus laji.fi. Lajitiedot selvitysalueelta, tiedot tarkistettu 9.6.2023.